

Suruviestit ja Suomi100

Suomen sodissa 1939 – 1945 kuoli yli 90 000 sotilasta. Suomi oli ainoa toiseen maailmansotaan osallistunut maa, joka pyrki suunnitelmallisesti saamaan kaatuneet sotilansa kotiseudun sankarihautoihin.

Ylimääräisten sotaharjoitusten alkaessa kaatumisilmoitusten teosta ei ollut minkäänlaisia ohjeita. Taistelutoiminnan alettua sotarovasti antoi 3.12.1939 kaikkia sotilaspastoreita koskevan määräyksen: Heidän tulee ilmoittaa tietoonsa tulleet kaatumis- ja katoamistapaukset kenttäpostitse Kotijoukkojen esikunnalle. Sen tuli välittää tieto suojeluskuntapiirin kautta a.o. kirkkoherralle edelleen henkilökohtaisesti omaisille vietäviksi.

Rovastitoimistosta soitettiin myös suojelukuntapiirille. Joissain tapauksissa tiedon vei suojeluskunnan edustaja. Ilmoitus annettiin ennakoilmoituksena puhelimitse tai sähköitse ja varmistettiin vielä kirjallisesti vakiokaavakkeita käyttäen. Aluksi ilmoitukset olivat vapaamuotoisia. Virallisia ilmoituksia kaatuneista saatiin joulukuun 1939 puolivälissä. Yleensä pyrittiin osanoton ja lohdutuksen lisäksi kertomaan jotakin kaatuneen viime hetkistä tai toivomuksista.

Kotijoukkojen esikunnan rovastitoimisto lähetti kaatuneen omaisille Mannerheim –adressin tai seurakunnan kirkkoherra vei sen henkilökohtaisesti. Adressin tekstin oli laatinut professori Yrjö E A Alanen ja sen oli piirtänyt Hugo Trentzsch. Mannerheim hyväksyi adressin 3.12.1939.

Kirkkoherroille tilanne ei ollut helppo. Heidän oli joka päivä tavattava itkeviä ihmisiä. Kirkkoherrat joutuivat vastaamaan omaisten mitä erilaisimpiin kysymyksiin sekä puhelimitse että kirjeitse. Usein vastaaminen oli tuskallista, koska enempää ei voinut tehdä. Yleensä omaiset olivat kärsivällisiä, harvoin suru purkautui ärtymykseen tai syytelymiseen.

Surusanoman viejien yhteinen kokemus oli, että Suomen kansa alistui suruunsa ja kesti sen urhoollisesti kuin sotilaat taistelutehtävissä. Tavallista oli, että surusanoma yhdisti ihmisiä toisiinsa, lujitti isänmaallisia tunteita ja syvensi uskonnollisuutta. Taakat koettiin kantaa yhdessä.

”Jokilaaksojen Sotaorvot on mukana Suomi100-ohjelmassa. Siihen liittyen olemme keränneet ja tallentaneet sotilaan kuolemasta lähetettyjä suruviestejä. Kaatuneitten Omaisten Liitto on kannattanut sotaorpo Pentti Viljasen esitystä, että näitä viestejä luettaisiin Kaatuneitten muistopäivänä 21.5. mahdollisimman monessa kirkossa ympäri Suomen”, kertoo liiton hallituksen jäsen, KT Kaija Sepponen. (lisätietoja 040 717 3750)

Rintamalta kaatuneitten kotiin lähetetty suruviesti edustaa 100-vuotiaan Suomen lähiajan historian traagisinta vaihetta. Suruviestien sisältö on jäänyt vain kaatuneitten omaisten tietoon, joten nyt haluamme saattaa nuo suruviestit jälkipolvien tietoon. Suruviestejä on luettavissa Kaatuneitten Omaisten Liiton verkkosivuilta: www.kolry.fi. Viestit ovat julkaisuvapaita.

Kaatuneitten Omaisten Liitto ry

Jäsenyhdistyksemme tiedot:

Kaatuneitten Omaiset, Helsinki ry. / Sotaorpojen Valtakunnallinen Alaosasto,

Kaatuneitten Omaiset ry.- niminen yhdistys perustettiin Helsingissä 5.5.1946. Yhdistysrekisteriin se rekisteröitiin 20.11.1947 ja samalla rekisteröitiin myös perustamiskokouksen hyväksymät säännöt. Yhdistyksen alkuperäinen nimi on: Kaatuneitten Omaiset, Helsinki ry. Sen kotipaikka on Helsinki. Yhdistys kuului sääntöjen mukaan keskusliittoon, jonka nimi silloin oli ” Sotaleskien ja Kaatuneitten Omaisten Huolto r.y.”, nykyään Kaatuneitten Omaisten Liitto ry. (KOL)

Yhdistyksen perustaminen on tapahtunut sodan jälkeen, jolloin yhdistyksen toiminta keskittyi ensisijassa helsinkiläisten kaatuneitten vanhempien tukemiseen, joille yhdistys oli alunperin perustettu, hoitamaan sodanjälkeisenä raskaana aikana heidän senajan erittäin vaativia asioita ja tarpeita.

KOL järjesti 1950- ja 60-luvuilla sotaorvoille lasten ja nuorten kesäleirejä. 1980- luvun alussa KOL kutsui ensimmäisen kerran aikuistuneet sotaorvot perheineen osallistumaan Perheleirille liiton omistamaan Lepo ja Virkistyskoti Marielundiin, Turun Kaksikerrassa. Siten, mm. ne sotaorvot, jotka olivat lapsina osallistuneet liiton järjestämille sotaorpojen kesäleireille, halusivat nyt aikuisina tiiviimpää yhteydenpitoa toisiinsa, jolloin ajatus omasta sotaorvoyhdistyksestä sai alkunsa.

Kaatuneitten Omaisten Liitto ry. (KOL) luovutti em. kaatuneitten vanhempien yhdistyksen sotaorvoille. Johtokunnan järjestäytymiskokous pidettiin 24.11.1982 liiton toimistossa Albertinkatu 24, Helsinki. KOL nimesi sen samalla Sotaorpojen Valtakunnalliseksi Alaosastoksi, koska ympäri Suomen oli halukkaita sotaorpoja liittymään tähän ensimmäiseen ja silloin vielä ainoaan sotaorpojen yhdistykseen.

Kaatuneitten Omaiset, Helsinki ry.:n / Sotaorpojen Valtakunnallinen Alaosasto, yhdistyksen yhtenä tehtävänä, sotaorpojen järjestäytymisen lisäksi on alun perin ollut koota yhteen sotaorpoja Perheleireille (myöh. Virkistyspäiville) ja vastata niiden päivien järjestelyistä sekä suurelta osin myös niiden kustannuksista. Yhdistys halusi herättää uudelleen henkiin tämän leiriperinteen ja yhteydenpitomuodon, Liiton johdon toimenpitein tätä aloitetta pidettiin siinä määrin arvokkaana, että näitä sotaorpojen Virkistyspäiviä järjestettiin Marielundissa 26 vuoden ajan. Vuodesta 2007 alkaen niitä on järjestetty muualla.

Vuosien 1982 – 2017 aikana yhdistyksen jäsenmäärä on vaihdellut 360:sta nykyiseen n. 185 jäseneseen. Varsin monet jäsenemme ovat liittyneet kotipaikkakunnillaan paikallisiin kaatuneitten omaisten yhdistyksiin ja olleet jopa perustamassakin monia nykyisiä Sotaorpo-yhdistyksiä! Se on ollut erinomaisen hyvä asia; jokaisen sotaorvon tulisikin järjestäytyä. Myös yhteydenpidon, tiedotuksen ja vertaistuenkin saamisen takia.

Ellei paikkakunnalla ole omaa yhdistystä, on tämäkin yhdistys, Sotaorpojen Valtakunnallinen Alaosasto, käytettävissä.

Yhteystiedot: Yhdistyksen kotisivut: <http://www.sotaorvot.fi/kohe/>

Kaatuneitten Omaisten Liitto ry on valtakunnallinen keskusjärjestö, johon kuuluu 67:n jäsenyhdistyksen kautta n. 10.000 henkilöjäsentä, kuten sotaleskiä, sotaorpoja ja muita kaatuneitten omaisia. Liiton tarkoituksena on edistää kaatuneitten omaisten yhteistoimintaa ja tukea jäsenyhdistystensä henkilöjäsenten virkistys- ja kuntoutustoimintaa. Liitto vaalii sodissa kaatuneiden ja sodan olosuhteissa henkensä menettäneiden muistoa. Kaatuneitten Omaisten Liitto ry. täytti 70 vuotta vuonna 2015.